

Toen...

Mijn *Desert Island*-keus voor mijn chronologische top-vijf aller tijden van de meisjes met wie het op de meest gedenkwaardige manier uitging:

- 1 Alison Ashworth
- 2 Penny Hardwick
- 3 Jackie Allen
- 4 Charlie Nicholson
- 5 Sarah Kendrew.

Dat waren de keren dat het echt pijn deed. Zie je je naam hier al bij staan, Laura? Ik denk dat je wel in de top-tien zal glippen, maar de top-vijf zul je niet halen. Die is gereserveerd voor het soort vernederingen en hartzeer waar jij gewoon niet toe in staat bent. Dit klinkt misschien kwetsender dan ik het bedoel, maar we zijn eigenlijk te oud om elkaar ongelukkig te maken. En dat is een goede zaak, geen slechte, dus je moet het niet persoonlijk opvatten dat je niet op de lijst voorkomt. Die tijden zijn voorbij, en ik ben allezeus blij dat ik ze achter me heb gelaten. Ongelukkig zijn betekende toen echt nog iets. Nu is het gewoon vervelend, zoals verkouden of blut zijn. Als je me echt in de ellende had willen storten, had je eerder moeten komen.

1. Alison Ashworth (1972)

's Avonds hingen we meestal wat rond in het park om de hoek bij mijn huis. Ik woonde in Hertfordshire, maar ik had net zo goed in willekeurig welke buitenwijk in Engeland kunnen wonen. Zo'n soort buitenwijk en zo'n soort park: drie minuten lopen van mijn

huis, recht tegenover een rijtje winkels (een VG-supermarkt, een tijdschriftenzaak, een slijter). Er was niets in de buurt waaruit je zou kunnen afleiden waar je was; als de winkels open waren (en ze waren dicht na half zes, donderdag na één uur, en 's zondags de hele dag), kon je naar de tijdschriftenzaak gaan en een plaatselijke krant kopen, maar zelfs die zou je niet veel wijzer hebben gemaakt.

We waren twaalf of dertien en we hadden net de ironie ontdekt, of tenminste, wat ik later als ironie leerde kennen: we vonden dat we alleen op de schommels, de draaimolen en de andere speeltuigen die daar stonden weg te roesten konden spelen als we dat deden met een soort bewuste ironische afstandelijkheid. Daar was gespeelde verstrooidheid voor nodig (fluiten, kletsen of spelen met een peuk of een doosje lucifers deed het meestal wel), maar ook flirten met gevaar. We sprongen dus van de schommel af als hij niet hoger meer kon, sprongen op de draaimolen als hij op zijn hardst ging, en hingen aan één kant van de schommelboot tot hij bijna verticaal ging. Als je op een of andere manier kon bewijzen dat dit kinderspeelgoed in staat was om je schedel te verbrijzelen, was het ineens niet raar om erop te spelen.

Maar als het op meisjes aankwam, kenden we geen ironie. Er was gewoon geen tijd om die te ontwikkelen. Het ene moment bestonden ze niet, althans niet op een manier die ons hoe dan ook interesseerde, en het volgende moment kon je niet om ze heen. Ze waren overal, waar je ook keek. Het ene moment wou je ze op hun kop slaan omdat ze je zus waren, of de zus van iemand anders, en het volgende moment wilde je met ze... we wisten eigenlijk niet wat we daarna met ze wilden, maar iets was het, iets. Vrijwel van de ene dag op de andere waren deze zussen (een ander soort meisjes had je niet, toen nog niet) interessant geworden, verontrustend zelfs.

Kijk, wat hadden wij nou dat we eerst niet hadden? De baard in je keel, maar aan zo'n overslaande stem heb je niet veel. Het maakt je belachelijk, niet begerlijk. En het ontluikende schaamhaar was een geheim dat strikt tussen ons en onze onderbroek bleef, en het zou nog jaren duren voor iemand van de andere sek-

se zou kunnen controleren of het echt zat waar het hoorde te zitten.

Meisjes daarentegen hadden heel duidelijk borsten en bovendien een nieuwe manier van lopen: armen voor hun borst gevouwen, een houding die zowel verhullend was als de aandacht vestigde op wat er zojuist had plaatsgevonden. En ze hadden make-up en parfum, steevast goedkoop spul dat ondeskundig en soms zelfs op een lachwekkende wijze was aangebracht, maar toch een nogal beangstigend teken dat er een ontwikkeling had plaatsgevonden waar wij niet bij waren geweest, buiten ons om, achter ons rug.

Met een van hen kreeg ik verkering... nee, dat is niet waar, want ik had absoluut geen inbreng in de besluitvorming. En ik kan ook niet zeggen dat zij verkering met mij kreeg: het woord 'verkering' deugt niet, omdat het iets van gelijkheid en gelijkwaardigheid suggereert. Wat er gebeurde was dat David Ashworths zus Alison zich losmaakte van het groepje meisjes dat zich elke avond bij het bankje verzamelde, mij uitkoos, een arm om me heen sloeg en me wegvoerde van de schommelboot.

Ik kan me niet herinneren hoe ze dat deed. Ik geloof dat het toen zelfs niet tot me doordrong, want ik weet nog dat ik me tijdens onze eerste kus, mijn eerste kus, totaal verbijsterd voelde en absoluut niet kon verklaren hoe Alison Ashworth en ik zo intiem waren geworden. Ik wist niet eens precies hoe ik aan haar kant van het park verzeild was geraakt, weg van haar broer en Mark Godfrey en de anderen, en ook niet hoe we van haar clubje waren afgedwaald, en evenmin waarom ze haar gezicht zo naar me ophief dat ik wist dat ik verondersteld werd mijn mond tegen de hare te drukken. Het hele voorval tart elke rationele verklaring. Maar al die dingen gebeurden, en de meeste daarvan gebeurden de volgende avond weer, en de avond daarop.

Waar ik dacht dat ik mee bezig was? Waar zij dacht dat zij mee bezig was? Als ik nu mensen op die manier wil kussen, met monden en tongen en al dat gedoe, dan is dat omdat ik ook andere dingen wil: seks, vrijdagavond naar de film, gezelschap en een gesprek, netwerken van familie en vrienden die gekoppeld worden,

Hot Coldrex als ik ziek in bed lig, een nieuw stel oren voor mijn platen en cd's, misschien een jongetje dat Jack heet en een meisje dat Holly of Maisie heet, daar ben ik nog niet uit. Maar dat wilde ik allemaal niet van Alison. Geen kinderen, want we waren zelf kinderen. Niet vrijdagavond naar de film, want we gingen op zaterdagochtend. En geen Hot Coldrex, want daar zorgde mijn moeder voor. Zelfs geen seks, vooral geen seks, godverhoede geen seks, de meest smerige en afschrikwekkende uitvinding van de vroege jaren zeventig.

Wat was dan de betekenis van het vrijpartijtje? De waarheid is dat er geen betekenis was, we waren gewoon verdwaald in het donker. Eén deel imitatie (mensen die ik in 1972 had zien kussen: James Bond, Simon Templar, Napoleon Solo, Barbara Windsor, Sid James en misschien Jim Dale, Elsie Tanner, Omar Sharif en Julie Christie, Elvis en een heleboel zwart-wit mensen waar mijn moeder naar wilde kijken, maar die wierpen nooit hun hoofd van de ene naar de andere kant) op één deel slaafs volgen van hormonen, op één deel druk van leeftijdgenoten (Kevin Bannister en Elizabeth Barnes waren er al een paar weken eerder mee begonnen), op één deel blinde paniek... er was geen bewustzijn, geen verlangen en geen genot, behalve een onbekend en tamelijk prettig gevoel in de buik. We waren diertjes, waarmee ik niet bedoel dat we aan het eind van de week onze T-shirts van het lijf rukten, alleen dat we in overdrachtelijke zin aan elkaars achterste begonnen te snuffelen zonder dat de geur ons volkomen afstootte.

Maar luister, Laura. Op de vierde avond van onze relatie liep ik het park in en zat Alison op de bank met haar arm om Kevin Bannister geslagen, en Elizabeth Barnes was nergens te bekennen. Niemand – Alison, Kevin, ik noch de seksueel oningewijde debielen die aan het eind van de schommelboot hingen – zei een woord. Ik voelde me gekwetst en ik bloosde, en van het ene moment op het andere was ik vergeten hoe ik moest lopen zonder me bewust te zijn van mijn hele lichaam. Wat moest ik doen? Waar moest ik heen? Ik wilde niet vechten, ik wilde niet in de buurt van die twee zitten en ik wilde niet naar huis. Dus richtte ik al mijn aandacht op de lege No. 6-pakjes die het pad tussen de jongens en

de meisjes markeerden, en liep zonder op of om of links of rechts te kijken terug naar het alleenstaande voetvolk dat aan de schommelboot hing. Halverwege de thuisbasis maakte ik mijn enige beoordelingsfout: ik bleef staan en keek op mijn horloge, hoewel ik bij god niet wist wat ik daarmee duidelijk wilde maken of wie ik voor de gek wilde houden. Welk tijdstip zou immers kunnen bewerkstelligen dat een dertienjarige jongen zich zou afkeren van een meisje om met het zweet in de handen en een bonkend hart naar een speelplaats te lopen, terwijl hij uit alle macht probeert zijn tranen in te houden? Zeker niet vier uur op een middag in september.

Ik bietste een sigaret van Mark Godfrey en ging in mijn eentje op de draaimolen zitten.

‘Slet,’ gooide Alisons broer David eruit, en ik glimlachte dankbaar naar hem.

En dat was dat. Wat had ik verkeerd gedaan? Eerste avond: park, sigaret, vrijen. Tweede avond: idem dito. Derde avond: idem dito. Vierde avond: de bons. Oké, oké. Misschien had ik het moeten zien aankomen. Misschien had ik er om gevraagd. Omstreeks het tweede idem dito had ik moeten merken dat we in een sleur zaten, dat ik de zaak zo op zijn beloop had gelaten dat ze naar iemand anders uitkeek. Maar dan had ze toch kunnen proberen me dat te vertellen! Ze had me op zijn minst nog een paar dagen de tijd kunnen geven om het weer goed te maken!

Mijn relatie met Alison Ashworth had zes uur geduurd (de tijd tussen school en *Nationwide*, maal drie), dus ik kon moeilijk beweren dat ik eraan gewend was geraakt om haar om me heen te hebben en dat ik niet meer wist wat ik alleen moest beginnen. Eigenlijk kan ik me nu amper nog iets van haar herinneren. Lang zwart haar? Misschien. Klein? Kleiner dan ik in elk geval. Schuine, bijna oosterse ogen en een donkere huid? Dat zou haar kunnen zijn, maar het zou ook iemand anders kunnen zijn. Willekeurig wie. Maar als we de lijst in volgorde van gekwetstheid doen, in plaats van chronologisch, dan zou ik haar meteen op de tweede plaats zetten. Het zou leuk zijn te denken dat de tijden veranderd zijn sinds ik ouder ben geworden, dat relaties subtieler zijn ge-

worden, vrouwen minder wreed zijn, de huid wat dikker en reacties sneller zijn geworden, en dat de intuïtie beter is ontwikkeld. Maar bij alles wat ik sindsdien heb meegemaakt, speelt nog altijd iets van die namiddag mee. Al mijn andere liefdesgeschiedenissen lijken op een verwrongen versie van die eerste. Natuurlijk heb ik nooit meer die lange wandeling hoeven maken, en mijn oren hebben nooit meer zo gloeiend van woede gezien, en ik heb nooit meer No. 6-pakjes hoeven tellen om spottende blikken en een tranenvloed te vermijden... niet echt, niet feitelijk en niet als zodanig. Maar soms voelt het alleen wel zo.

2. Penny Hardwick (1973)

Penny Hardwick was een keurig meisje, en tegenwoordig ben ik een groot voorstander van keurige meisjes, maar toen was ik daar niet zo zeker van. Ze had een keurige vader en moeder en een keurig, vrijstaand huis met een tuin, een boom en een vijver met vissen, en een keurig meisjeskapsel (ze had blond haar en had het halflange, sportieve, keurige, gezonde kapsel van een klassevertegenwoordigster), en keurig-lachende ogen en een keurig jonger zusje, dat beleefd glimlachte als ik aanbelde en dat uit de buurt bleef als wij dat wilden. Ze had keurige manieren – mijn moeder was dol op haar – en haar rapporten waren altijd keurig. Ze zag er keurig uit en haar top-vijf van popzangers bestond uit Carly Simon, Carole King, James Taylor, Cat Stevens en Elton John. Een heleboel mensen vonden haar aardig. Ze was zelfs zo keurig dat ik mijn hand niet onder of zelfs op haar beha mocht leggen, dus maakte ik het uit, hoewel ik haar natuurlijk niet vertelde waarom. Toen ze begon te huilen, kreeg ik een hekel aan haar, omdat ze me een rotgevoel bezorgde.

Ik kan me voorstellen wat voor iemand Penny Hardwick is geworden: een keurig mens. Ik weet dat ze naar de universiteit is gegaan, het daar goed deed en een baan heeft bemachtigd als producer bij de BBC-radio. Ik denk dat ze intelligent en serieus is, soms misschien iets té, en ambitieus, maar niet zo dat je ervan gaat kotsen. Zo was ze al min of meer toen we verkering hadden, en in een andere fase van mijn leven zou ik al die deugden aan-

trekkelijk hebben gevonden. Maar toen was ik niet geïnteresseerd in eigenschappen, alleen in borsten, en daarom was ze niets voor mij.

Ik zou je graag kunnen vertellen dat we lange, interessante gesprekken voerden en dat we tijdens onze tienerjaren goede vrienden zijn gebleven – ze zou een fantastische vriendin voor iemand zijn geweest – maar ik geloof niet dat we ooit gepraat hebben. We gingen naar de film, naar feestjes en disco's, en we worstelden. We worstelden in haar slaapkamer en in mijn slaapkamer, in haar huiskamer en in mijn huiskamer, in slaapkamers tijdens feestjes en in huiskamers tijdens feestjes, en 's zomers worstelden we op diverse grasvelden. We worstelden altijd over dezelfde kwestie. Soms kreeg ik zo genoeg van mijn pogingen haar borsten aan te raken, dat ik probeerde mijn hand tussen haar benen te steken, een gebaar dat eigenlijk van een zelf-parodiërende geestigheid was: het was alsof je nul op het rekest kreeg als je vijf pond wilde lenen, en vervolgens vijftig pond probeerde te lenen.

Dit waren de vragen die jongens bij mij op school aan andere jongens stelden (een school waar alleen jongens op zaten): 'Heb je aan haar mogen zitten?'; 'Mocht je aan haar komen?'; 'Hoever mocht je gaan?' en ga zo maar door. Soms waren de vragen spottend bedoeld en werd een ontkennend antwoord verwacht: 'Je mocht zeker nergens aankomen, hè?'; 'Je hebt vast niet aan haar tieten mogen zitten, hè?' Meisjes daarentegen moesten zich tevreden stellen met passievere bewoordingen. Penny gebruikte de uitdrukking 'er aan toe zijn': 'Ik ben hier nog niet aan toe,' zei ze dan geduldig en misschien een beetje droevig (ze scheen te begrijpen dat ze er op een dag – maar niet deze – aan zou moeten geloven en dat ze het niet leuk zou vinden als het zou gebeuren) als ze mijn hand voor de honderdduizendste keer van haar borst haalde. Aanval en verdediging, invasie en het afslaan daarvan... het was alsof borsten stukjes eigendom waren die onwettig door de andere sekse waren geannexeerd – ze waren ons rechtmatig bezit en we wilden ze terug.

Maar gelukkig waren er verraders, leden van de vijfde colonne,

in het vijandelijke kamp. Sommige jongens hadden van andere jongens gehoord dat die een vriendin hadden die hen alles 'liet' doen; deze meisjes schenen soms zelfs actief mee te helpen aan hun eigen molestatie. Niemand had natuurlijk ooit gehoord van een meisje dat zo ver ging dat ze zich uitkleedde, of zelfs maar ondergoed uittrok of losmaakte. Een dergelijke collaboratie zou te ver zijn gegaan. Voor zover ik begreep hadden deze meisjes eenvoudigweg een zodanige houding aangenomen dat jongens werden aangemoedigd. 'Ze houdt haar buik in en alles,' merkte Clive Stevens goedkeurend op over de vriendin van zijn broer. Ik deed er ongeveer een jaar over om het belang van deze manoeuvre in te zien. Geen wonder dat ik me de voornaam (Judith) van deze buikinhoudster nog steeds kan herinneren. Iets in mij wil haar nog steeds ontmoeten.

Als je een willekeurig vrouwenblad inkijkt, lees je steeds weer dezelfde klacht: mannen – diezelfde jongetjes tien of twintig of dertig jaar later – zijn hopeloos in bed. Ze zijn niet geïnteresseerd in 'voorspel'; ze hebben geen zin om de erogene zones van de andere sekse te stimuleren; ze zijn egoïstisch, hebberig, lomp en niet fijngevoelig. Onwillekeurig ben je geneigd deze klachten enigszins ironisch op te vatten. Vroeger wilden wij niets anders dan voorspel en wilden meisjes daar niets van weten. Ze wilden niet aangeraakt, gestreeld, gestimuleerd of opgewonden worden; we kregen een opdonder als we het probeerden. Het is dan ook weinig verrassend dat we er niet erg bedreven in zijn. Twee tot drie lange en uiterst vormende jaren kregen we zeer duidelijk te verstaan dat we het zelfs niet in ons hoofd moesten halen. Tussen de leeftijd van veertien en vierentwintig verandert voorspel van iets wat jongens wel en meisjes niet willen in iets wat vrouwen wel willen, maar waar mannen zich niet mee willen bezighouden. (Dat beweren ze tenminste. Persoonlijk ben ik dol op voorspel, voornamelijk omdat de keren dat ik iemand alleen maar wilde aanraken schrikbarend vers in mijn geheugen liggen.) Als je het mij vraagt is de perfecte combinatie die tussen een *Cosmo*-vrouw en een jongen van veertien.

Als iemand me had gevraagd waarom ik er zo op gebrand was aan Penny Hardwicks borsten te zitten, had ik met mijn mond vol tanden gestaan. En ik durf te wedden dat als iemand Penny had gevraagd waarom ze zo vastbesloten was me daarvan te weerhouden, ze het antwoord ook schuldig had moeten blijven. Wat had ik eraan? Ik vroeg immers niet om iets wederkerigs. Waarom wilde ze niet dat haar erogene zones werden gestimuleerd? Ik heb geen idee. Ik weet alleen dat je, als je dat zou willen, het antwoord op allerlei moeilijke vragen zou kunnen vinden in dat verschrikkelijke, door oorlog verscheurde interregnum tussen de eerste schaamhaar en het eerste gebruikte condoom.

En bovendien, misschien wilde ik mijn hand niet zo graag in Penny's beha stoppen als ik dacht. Misschien wilden andere mensen wel liever dan ik dat ik haar zou betasten. Nadat ik een paar maanden lang op alle mogelijke bankstellen in de stad met Penny had geworsteld, had ik er genoeg van. Ik had, wat achteraf bezien onverstandig was, aan een vriend opgebiecht dat ik bij Penny niet ver kwam, en mijn vriend had het aan een paar andere vrienden verteld, en zo werd ik het doelwit van wrede en onaangename grappen. Ik probeerde het nog een laatste keer met Penny, in mijn slaapkamer, terwijl mijn vader en moeder in het buurthuis naar een uitvoering van *Toad of Toad Hall* van de plaatselijke toneelvereniging aan het kijken waren. Ik gebruikte een dosis geweld waar een volwassen vrouw woedend en doodsbang van zou zijn geworden, maar ik kwam geen stap verder, en toen ik haar naar huis bracht, hebben we nauwelijks meer een woord met elkaar gewisseld.

De volgende keer dat we een afspraak hadden deed ik kortaf tegen haar, en toen ze me op het eind van de avond wilde kussen, ging ik er niet op in. 'Wat heeft het voor zin?' vroeg ik haar. 'Het leidt toch nergens toe.' De keer daarna vroeg ze of ik nog wel verkering met haar wilde, en heb ik de andere kant op gekeken. We hadden drie maanden verkering gehad, wat in de vierde klas zo goed als een vaste verhouding betekende. (Haar vader en moeder hadden zelfs mijn vader en moeder ontmoet. Ze vonden elkaar aardig.) Toen begon ze te huilen, en ik verafschuwde haar omdat